

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 2078

гр. София, 25.04.2024 г.

Върховният касационен съд, Гражданска колегия, Четвърто отделение, в закрито заседание на единадесети април през две хиляди двадесет и четвърта година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: АЛБЕНА БОНЕВА

ЧЛЕНОВЕ: БОЯН ЦОНЕВ

МАРИЯ ХРИСТОВА

като разгледа докладваното от съдия М.Христова ч.гр.дело № 168 по описа за 2024г. взе предвид следното:

Производството е образувано по частна касационна жалба от „Вишна Арт“ ООД, чрез адвокат А. С., срещу определение №2143/22.08.2023г. по ч.г.д.№2014/2023г. на Софийски апелативен съд в частите, с които: е потвърдено определение №4440/16.05.2023г. по г.д. №14563/2021г. на Софийски градски съд за прекратяване на производството по делото по предявените от „Вишна Арт“ ООД срещу В. П. П. насрещни искиове, на основание чл.233 от ГПК и е оставено без уважение искането на „Вишна Арт“ ООД за спиране на производството по ч.г.д.№2014/2023г. на Софийски апелативен съд до приключване на производството по т.д.№2790/2021г. на Софийски градски съд.

Жалбоподателят навежда доводи за неправилност и незаконосъобразност на обжалваното определение. Твърди, че въззивното производство следва да бъде спряно, тъй като по поставените за разглеждане въпроси е налице висящ преюдициален спор, решението по който ще е обуславящо за разрешаването им. Сочи още, че при постановяване на обжалвания съдебен акт въззивният съд не е обсъдил всички наведени в жалбата възражения и не се е произнесъл по направените искания по доказателствата. Излага и твърдения за нищожност на съдебния акт поради неговата неяснота. Претендира отмяна на определението в обжалваните му части, ведно със следващите се от това правни последици.

Насрещната страна В. П. П. с писмен отговор, чрез адвокат Я. К., оспорва жалбата. Твърди, че определението на въззивния съд е правилно, законосъобразно и постановено въз основа на събраните по делото доказателства. По същество моли същата да бъде отхвърлена.

Съставът на Върховен касационен съд намира, че частната жалба е подадена в срока по чл.275, ал.1 ГПК от легитимирана страна, но е частично недопустима, като подадена срещу не подлежащ на обжалване съдебен акт.

С обжалваното определение е оставено без уважение искането на „Вишна Арт“ ООД за 1 Актът е постановен на 25.04.2024 спиране на производството по ч.г.д.№2014/2023г. на Софийски апелативен съд до приключване на производството по т.д.№2790/2021г. на Софийски градски съд.

Съгласно разпоредбата на чл.274, ал.1 от ГПК на самостоятелен инстанционен контрол подлежат само преграждащите развитието на производството определения или тези, за които е изрично предвидено в процесуалния закон. Определението, с което се отказва спиране на производството не прегражда развитието на делото, нито в ГПК е предвидена неговата обжалваемост. Правилността на произнасянето на съда се преценява при осъществяване на инстанционен контрол на постановеното съдебно решение, респ. определение (в този смисъл са определение №602/23.10.2009г. по ч.г.д.№293/2009г. на I г.о.; определение №575/03.10.2009г. по ч.г.д.№584/2009г. на III г.о.; определение №23/15.01.2010г. по ч.г.д.№482/2009г. на II г.о. и др.).

С оглед на горното, настоящият състав на съда намира, че подадената частна жалба е недопустима в посочената ѝ част. Същата следва да бъде оставена без разглеждане, а образуваното въз основа на нея производство да бъде прекратено.

Към частната касационна жалба срещу въззивното определение, с което е потвърдено прекратителното определение на първостепенния съд по предявените в производството насрещни искове, е представено изложение на основанията за допускане на касационно обжалване.

В същото се обосновава допускане на обжалването в хипотезите на чл.280, ал.1, т.1 и т.3 от ГПК, по следните правни въпроси: 1/ Дължи ли въззивният съд да обсъди в мотивите си въведените от страните доводи и възражения като прецени всички относими за спора доказателства поотделно и в тяхната съвкупност? Твърди се, че определението е постановено в противоречие с т.19 от ТР №1/04.01.2001г. на ОСГК на ВКС; решение №50057/12.06.2023г. по т.д.№961/2022г. на I т.о.; решение №212/01.02.2012г. по т.д. №1106/2010г. на II т.о.; 2/ Следва ли въззивният съд да открие производство по чл.193 от ГПК по оспорване на документа, обективиращ депозирания отказ от искове, да даде възможност на страните да ангажират доказателства, съобразно частната жалба и

отговора по нея? и 3/ Приложими ли са правилата на разпоредбата на чл.193 от ГПК в този случай? Твърди се, че втори и трети въпрос са от значение за точното прилагане на закона и за развитие на правото. 4/ При противоречиво упражняване на процесуални права от двама органи представители, действащи поотделно и при заявени едновременно по делото противоречиви интереси на едното от тях с тези на представляваното дружество – страна в процеса, то необходимо ли е валидността на отказа от исквете да бъде преценяван с оглед интереса на дружеството и разпоредбите на чл.2 и чл.3 от ГПК, респ. налице ли е правно валиден отказ? Твърди се, че определението е в противоречие с практиката на ВКС в определение №284/22.06.2018г. по ч.т.д.№1602/2018г. на I т.о.; определение №110/16.02.2022г. по ч.т.д.№2581/2021г. на I т.о.; 5/ Налице ли е преюдициален спор, с който решаващия конкретния спор съд следва да се съобрази (респ. да спре производството пред себе си) в хипотезата, в която е налице висящ съдебен спор относно това дали едно лице е управител на дружество или не и същото това лице е депозирало отказ от искове в друго производство, предявени от съответното дружество, като в съответното производство 2 Актът е постановен на 25.04.2024 са представени доказателства за това? Наведен е довод, че въпросът е от значение за точното прилагане на закона и за развитие на правото. 6/ И ако да, то дали е налице недопустимост на обжалвания съдебен акт? Претендира се допускане на обжалването в хипотезата на чл.280, ал.2 от ГПК. 7/ Налице ли е правно валиден отказ от иск по реда на чл.233 от ГПК в хипотеза при която органият представител на страната направила волеизявлението по чл.233 от ГПК е освободен от представителната си власт по силата на решение на ОСС, но това решение не е вписано по партидата на дружеството в ТР, като същевременно има своевременно представени доказателства за това в съответното производство, по което е направен отказа от иск? Твърди, че по този въпрос е налице хипотезата на чл.280, ал.1, т.3 от ГПК поради значението му за точното приложение на закона и развитие на правото по отношение на разпоредбата на чл.140, ал.4 от ТЗ и чл.233 от ГПК. 8/ Недопустим ли е подлежащ на касационен контрол съдебен акт, ако видно от диспозитива на същия се установява, че въззивният съд се е произнесъл по съдебен акт, постановен в съдебно производство, по което жалбоподателят и ответникът по частната жалбата не са страни? Твърди се, че този въпрос следва да бъде допуснат до касационно обжалване в хипотезата на чл.280, ал.2 от ГПК.

За да се произнесе, съставът на Върховния касационен съд,

четвърто гражданско отделение, взе предвид следното:

Въззивният съд е потвърдил определение №4440/16.05.2023г. по г.д.№4563/2021г. на Софийски градски съд за прекратяване на производството по делото по отношение на предявените от „Вишна Арт“ ООД срещу В. П. П. насрещни иски, на основание чл.233 от ГПК, поради отказ от същите.

За да постанови този резултат съдът приел, че от вписаните по партидата на „Вишна Арт“ ООД обстоятелства се установява, че дружеството се управлява и представлява от управителите Р. Ч. и С. М., „заедно или поотделно“. Въз основа на това вписване, направил извод, че всяка една от тях поотделно, в съответствие с чл.30, ал.1 от ГПК, може да извършва всички процесуални действия пред съдилищата, какъвто е и отказа от иск по чл.223 от ГПК. Посочил още, че предвиденото в дружествения договор и вписано в регистъра представителство „заедно и поотделно“ дава възможност на всеки един от управителите да упражнява функциите си самостоятелно по всички въпроси както вътре в дружеството, така и във външните отношения, без да е необходима санкцията или одобрението на другия управител. Приел, че решението за освобождаване на управителя С. М. от ОСС на дружеството не е вписано в Търговския регистър и правните му последици са ограничени до вътрешните отношения между съдружниците. Посочил още, че доколкото последните не обвързват третите лица, същите са без правно значение за процесуалната легитимация на управителя М. по делото.

Въз основа на горното съдът направил извод, че отказът от иск изхожда от легитимирано лице, с представителна власт спрямо дружеството, поради което направеното в този смисъл възражение е неоснователно. По изложените съображения съдът потвърдил обжалваното първоинстанционно определение.

Поставеният в изложението на касационните основания въпрос: „При противоречиво 3 Актът е постановен на 25.04.2024 упражняване на процесуални права от двама органни представители, действащи поотделно и при заявени едновременно по делото противоречиви интереси на едното от тях с тези на представляваното дружество – страна в процеса, то необходимо ли е валидността на отказа от исковите да бъде преценяван с оглед интереса на дружеството и разпоредбите на чл.2 и чл.3 от ГПК, респ. налице ли е правно валиден отказ?“ е включен в предмета на спора и е обусловил правните изводи на съда по конкретното дело. Същевременно, настоящият състав на ВКС констатира, че по този въпрос е формирана противоречива съдебна практика.

Така, в определение №110/16.03.2022г. по ч.т.д.№2581/2021г. на ВКС, I т.о. е прието, че за да се счете десезиран, съдът следва да е убеден във валидността на изявлението за отказ, както и в неговата непоколебимост. При противоречиво упражнявани процесуални права от две лица, явяващи се законни представители на едно търговско дружество, при заявено в исковата молба наличие на противоречиви интереси на едното от тях с тези на дружеството, валидността на отказа е необходимо да бъде преценявана с оглед интереса на дружеството и разписаното в чл.2 и чл.3 от ГПК. С оглед на това е направен извод, че щом като съдът е сезиран с редовна искова молба в защита интереса на търговско дружество от единия от законните представители, той дължи произнасяне по нея, игнорирайки заявления впоследствие отказ от другия законен представител на същото дружество. Прието е, че този отказ следва да се схваща като израз на недобросъвестно упражнено право.

Аналогично, в определение №284/22.06.2018г. по ч.т.д.№1602/2018г. на ВКС, I т.о. е постановено, че при надлежно упражнимо самостоятелно, но противоречиво процесуално представителство от две лица, по отношение на едното от които са декларирани противоречиви с тези на дружеството – ищец интереси, следва да бъдат съобразени ония валидни процесуални действия, осъществявани в интерес на търсещата правна защита страна. Посочено е, че принципът на чл.3 от ГПК за добросъвестно упражняване на процесуални права е неразривно свързан с принципа, въведен в чл.2 от ГПК – за разглеждане на всяка подадена до съдилищата молба за защита и съдействие. Злоупотребата с процесуални права сама по себе си не предполага невалидно, от гледище на процесуалните норми за редовност, процесуално действие, а валидно, но несъвместимо с принципа за добросъвестност, дължим от участващите в производството правни субекти, който следва да бъде зачетен именно с цел осигуряване на търсената защита.

Обратно, в определение №254/28.03.2014г. по ч.т.д.№756/2014г. на ВКС, I т.о. е прието, че независимо дали страната – юридическо лице се представлява от един или няколко законни представители поотделно, при десезиране на съда, каквото процесуално действие е отказът от частна жалба, съдът не извършва преценка дали отказът е в интерес на юридическото лице. В правомощията на съда е единствено осъществяването на проверка за наличие на надлежна представителна власт на лицето, направило от името на страната волеизявление за десезиране. При повече от един законни

представители, действащи поотделно, всеки един от тях разполага с процесуална представителна власт по отношение на търговското дружество и следователно може да извърши от името на страната валидно оттегляне/отказ от процесуални действия с последици за нея, на основание чл.30, ал.1 от ГПК вр. чл.141, ал.2 от ТЗ. Посочено е, че ако законният представител води процеса във вреда на 4 Актът е постановен на 25.04.2024 представляваното от него дружество с ограничена отговорност, независимо дали то се представлява от един или повече управители, последицата е възникване на правото на търговското дружество да ангажира отговорността на този управител по чл.145 ТЗ за причинените на търговеца вреди.

В този смисъл е и определение №321/18.07.2016г. по ч.т.д.№1527/2016г. на ВКС, I т.о. В него решаващият състав приел, че обстоятелството, че според данните в Търговския регистър за актуалното състояние на търговеца/частен жалбоподател той се управлява от трима управители – „заедно и поотделно“, налага извод, че не е била опорочена валидността на изявлението на един от тримата управители за отказ от иска по реда на чл.233 от ГПК, включително и в хипотеза като процесната, когато исквата молба е подадена от друг управител, чрез упълномощен от него процесуални представител по пълномощие на дружеството. Изложил, че съгласно чл.141, ал.2 от ТЗ, дружеството се представлява от управителя, като при няколко управители всеки един от тях може да действа самостоятелно, освен ако дружественият договор предвижда друго, но по отношение на трети лица ограничения на представителната власт на управителя, различни от посоченото нямат действие.

Аналогично е и даденото разрешение в определение №395/17.04.2017г. по ч.т.д.№102/2017г. на ВКС, II т.о. В същото съставът на ВКС приел, че е надлежно десезиран от разглеждане на частната жалба, подадена от един от управителите на дружеството (чрез когото е предявен и искът с правно основание чл.74 от ТЗ) с оттеглянето ѝ от останалите двама управители на дружеството. Съдът констатирал, че според данните в Търговския регистър, тримата представляват ищцовото дружество „заедно и поотделно“, като съгласно чл.141, ал.2, изр.2 от ТЗ при няколко управители всеки от тях може да действа самостоятелно, освен ако дружествения договор предвижда друго. Изложил, че други ограничения на представителната власт на управителя нямат действие по отношение на трети лица, а заявеното оттегляне е съобразено с посочените разпоредби.

Предвид констатираната противоречива практика на ВКС и на основание чл.292 ГПК следва да бъде сезирано ОСГТК на ВКС да се

произнесе с тълкувателно решение по въпроса: „Какви са правомощията на съда при противоречиво упражняване на процесуални права от двама управители на търговско дружество, действащи „заедно и поотделно“, и при заявени едновременно по делото противоречиви изявления от името на представляваното от тях дружество“.

До постановяване на тълкувателно решение производството по настоящото дело следва да бъде спряно.

По изложените съображения, Върховният касационен съд, състав на Четвърто отделение,

О П Р Е Д Е Л И:

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ частна касационна жалба вх.20672/18.09.2023г., подадена от „Вишна Арт“ ООД, чрез адвокат А. С., срещу определение №2143/22.08.2023г. по ч.г.д. №2014/2023г. на Софийски апелативен съд в частта, с която е оставено без уважение искането на „Вишна Арт“ ООД за спиране на производството по ч.г.д.№2014/2023г. на Софийски апелативен съд до приключване на производството по т.д.№2790/2021г. на Софийски градски съд.

ПРЕКРАТЯВА производството по ч.г.д.№ 168/2024г. по описа на Върховния касационен съд, четвърто гражданско отделение в тази му част.

ПРЕДЛАГА на основание чл.292 ГПК на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на Върховния касационен съд да постанови тълкувателно решение по въпроса: „Какви са правомощията на съда при противоречиво упражняване на процесуални права от двама управители на търговско дружество, действащи „заедно и поотделно“, и при заявени едновременно по делото противоречиви изявления от името на представляваното от тях дружество“.

СПИРА производството по ч.гр. д. № 168/2024 г. на ВКС, четвърто гражданско отделение, до приключване на производството пред ОСГТК на ВКС.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО да се докладва на председателя на Гражданска колегия на ВКС.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО в прекратителната му част подлежи на обжалване с частна жалба в едноседмичен срок от съобщението пред друг тричленен състав на Върховния касационен съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.....2.....